

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

01.11.2024 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

NOVA NEWS

✓ Васил Велев: Трябва да се замразят възнагражденията в бюджетната сфера

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите. Трябва да има замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. Това заяви в студиото на "Денят на живо" **председателят на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.**

Според него инфлацията за последния месец е отрицателно число. "Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социално слаби, нямат нужда от ниски цени", добави Велев.

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите. "Те са увеличени за години напред. Например тези за труд в държавното управление за една година са нараснали с 27%, а инфлацията от началото на годината е под 1%. Разходите за социални и здравни плащания пък за две години са увеличени с 36%. Тоест, ръстът им е изпреварил този на икономиката. Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 млрд. лева, имаме 1,5% дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира той. И призова да се сложи праг на същественост на икономическите запаси в бизнеса.

Велев обясни, че държавният дълг става все по-скъп. "Вече ще вземаме заеми все по-трудно. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 млрд. за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни експертът. Той смята, че за страната е добре да има устойчиво управление, което да изпълнява средносрочни и дългосрочни реформи.

Целия разговор гледайте във видеото - [ТУК](#).

Блиц

✓ Васил Велев, АИКБ бие аларма за голям проблем

Трябва да има замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. Това заяви в студиото на NOVA председателят на УС на АИКБ Васил Велев.

Според него инфлацията за последния месец е отрицателно число.

"Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социално слаби, нямат нужда от ниски цени", добави Велев.

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите.

"Те са увеличени за години напред. Например тези за труд в държавното управление за една година са нараснали с 27%, а инфлацията от началото на годината е под 1 процент.

Разходите за социални и здравни плащания пък за две години са увеличени с 36%. Тоест ръстът им е изпреварил този на икономиката. Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 млрд. лева, имаме 1,5% дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира той.

И призова да се сложи праг на същественост на икономическите запаси в бизнеса.

Велев обясни, че държавният дълг става все по-скъп.

"Все по-трудно ще взимаме заеми вече. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 млрд. за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни експертът.

Той смята, че за страната е добре да има устойчиво управление, което да изпълнява средносрочни и дългосрочни реформи.

Стандарт

✓ Васил Велев отсече! На кого да спрат парите

В някои сфери, тръгнало към ускорено построяване на комунизма, трябва да се спре кранчето.

Трябва да има замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. Това заяви в студиото на "Денят на живо" председателят на УС на АИКБ Васил Велев.

Според него инфлацията за последния месец е отрицателно число. "Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социално слаби, нямат нужда от ниски цени", добави Велев.

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите. "Те са увеличени за години напред. Например тези за труд в държавното управление за една година са нараснали с 27%, а инфлацията от началото на годината е под 1%. Разходите за социални и здравни плащания пък за две години са увеличени с 36%. Тоест, ръстът им е изпреварил този на икономиката.

Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 млрд. лева, имаме 1,5% дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира той. И призова да се сложи праг на същественост на икономическите запаси в бизнеса.

Велев обясни, че държавният дълг става все по-скъп. "Вече ще взимаме заеми все по-трудно. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 млрд. за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни експертът.

Той смята, че за страната е добре да има устойчиво управление, което да изпълнява средносрочни и дългосрочни реформи.

Фокус

✓ Васил Велев, АИКБ: Ще се наложи да връщаме пари по ПВУ. Взели сме аванс от 2,7 млрд. за реформи

Трябва да има замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. Това заяви в студиото на NOVA председателят на УС на АИКБ Васил Велев.

Според него инфлацията за последния месец е отрицателно число. "Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социално слаби, нямат нужда от ниски цени", добави Велев.

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите. "Те са увеличени за години напред. Например тези за труд в държавното управление за една година са нараснали с 27%, а инфлацията от началото на годината е под 1 процент. Разходите за социални и здравни плащания пък за две години са увеличени с 36%. Тоест ръстът им е изпреварил този на икономиката. Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 млрд. лева, имаме 1,5% дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира той. И призова да се сложи праг на същественост на икономическите запаси в бизнеса.

Велев обясни, че държавният дълг става все по-скъп. "Все по-трудно ще взимаме заеми вече. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 млрд. за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни експертът. Той смята, че за страната е добре да има устойчиво управление, което да изпълнява средносрочни и дългосрочни реформи.

[Plovdiv 24](#)

✓ Васил Велев, АИКБ: Ще се наложи да връщаме пари по ПВУ

Трябва да има замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. Това заяви в студиото на NOVA председателят на УС на АИКБ Васил Велев.

Според него инфлацията за последния месец е отрицателно число. "Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социалнослаби, нямат нужда от ниски цени", добави Велев.

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите. "Те са увеличени за години напред. Например тези за труд в държавното управление за една година са нараснали с 27%, а инфлацията от началото на годината е под 1 процент. Разходите за социални и здравни плащания пък за две години са увеличени с 36%. Тоест ръстът им е изпреварил този на икономиката. Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 млрд. лева, имаме 1,5% дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира той. И призова да се сложи праг на същественост на икономическите запаси в бизнеса.

Велев обясни, че държавният дълг става все по-скъп. "Все по-трудно ще взимаме заеми вече. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 млрд. за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни експертът. Той смята, че за страната е добре да има устойчиво управление, което да изпълнява средносрочни и дългосрочни реформи.

[Dunav most](#)

✓ Васил Велев: Трябва да се замразят възнагражденията в бюджетната сфера

Председателят на АИКБ алармира за 20-месечен спад в индустрията

Председателят на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев настоява за замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. В ефира на предаването "Денят на живо" той изтъкна, че инфлацията за последния месец е с отрицателна стойност.

"Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социалнослаби, нямат нужда от ниски цени", заяви Велев.

Тревожни тенденции в държавните разходи

Председателят на АИКБ посочи обезпокоителни данни за нарастването на разходите в държавния сектор. Разходите за труд в държавното управление са се увеличили с 27 процента за една година, докато инфлацията от началото на годината е под 1 процент. За период от две години социалните и здравни плащания бележат ръст от 36 процента.

"Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 милиарда лева, имаме 1,5 процента дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира Велев.

Рискове пред държавния дълг

Експертът алармира за нарастващата цена на държавния дълг и затрудненото му обслужване. "Все по-трудно ще взимаме заеми вече. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 милиарда за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни той.

[Burgas info](#)

✓ Васил Велев иска да се замразят възнагражденията в бюджетната сфера

Трябва да има замразяване на възнагражденията в бюджетната сфера. Това заяви в студиото на "Денят на живо" председателят на УС на АИКБ Васил Велев.

Според него инфлацията за последния месец е отрицателно число. "Нашата политика е за пропорционален данък, равен за всички. Не смятаме, че с диференциране на ДДС трябва да се прави социална политика. Данъкът следва да е прост, лесен за събиране, а със събраните пари да се подпомагат нуждаещите се. Тези, които не са социално слаби, нямат нужда от ниски цени", добави Велев.

По думите му са необходими множество мерки за увеличаване на приходите и намаляване на разходите. "Те са увеличени за години напред. Например тези за труд в държавното управление за една година са нараснали с 27%, а инфлацията от началото на годината е под 1%. Разходите за социални и здравни плащания пък за две години са увеличени с 36%. Тоест, ръстът им е изпреварил този на икономиката. Това трябва да спре, за да може тя да ги настигне, иначе ще продължаваме да вървим по дългова спирала. Към септември имаме отрицателно салдо 2,823 млрд. лева, имаме 1,5% дефицит, както и 20-месечен спад в индустриалното производство", коментира той. И призова да се сложи праг на същественост на икономическите запаси в бизнеса.

Велев обясни, че държавният дълг става все по-скъп. "Вече ще взимаме заеми все по-трудно. Имаме най-голям дял от БВП в сферата на сигурността, но хората не се чувстват сигурни. Има вариант и да се наложи да връщаме пари по ПВУ, защото сме взели аванс от 2,7 млрд. за реформи. Парите обаче са дадени за пенсии и заплати", допълни експертът.

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНТ](#)

✓ Денят на народните будители ще бъде отбелязан с чествания в цялата страна

Днес е Денят на народните будители. Чествания се провеждат в цялата страна.

По повод празника пред сградата на президентството ще се проведе тържествена церемония по издигане на националния флаг. Държавният глава ще приеме строя на Националната гвардейска част. След церемонията в Гербовата зала на „Дондуков“ 2 държавният глава ще отправи приветствие за Деня на народните будители.

На церемонията ще присъстват представители на културни и научни институции, на университети и училища, творчески съюзи. Поканени са и представители на държавните институции.

Денят на народните будители е официален празник, посветен на делото на книжовниците, просветителите, борците за национално освобождение, съхранили през вековете духовните ценности на нацията и нейния морал - Паисий Хилендарски, Йоасаф Бдински, Григорий Цамблак, Константин Костенечки, Владислав Граматик, поп Пейо, Матей Граматик, св. Иван Рилски, Неофит Бозвели, братята Димитър и Константин Миладинови, Георги Стойков Раковски, Васил Левски, Христо Ботев, Иван Вазов, Стефан Караджа, Хаджи Димитър, Любен Каравелов, Добри Чинтулов и още стотици радатели за народна сваят и българско самосъзнание. За първи път Денят на народните будители се чества през 1909 г. в Пловдив. През 1922 г. министърът на просвещението Стоян Омарчевски внася предложение за отбелязване на 1 ноември като празник на народните будители, прието от 19-то Обикновено народно събрание на 13 декември 1922 г. със Закон за допълнение на Закона за празниците. С указ 23 от 3 февруари 1923 г. на цар Борис Трети 1 ноември е определен за празник в памет на заслужилите българи. През 1945 г. денят е забранен. Честването му се възстановява със Закона за допълнение на Кодекса на труда, приет от 36-ото Народно събрание на 28 октомври 1992

г., когато е обявен за официален празник Ден на народните будители и neprисъствен ден за всички учебни заведения в страната.

✓ Атанас Илков ще представи доклада на МВР за вота миналата неделя

Министърът на вътрешните работи Атанас Илков ще представи докладът на МВР за проведените в неделя парламентарни избори.

Очаква се той да отговори на отправените въпроси от президента Румен Радев относно действията на вътрешното министерство по множеството сигнали за купен и манипулиран вот. Вчера от министерството заявиха, че обобщеният доклад, свързан с приключването на извънредните парламентарни избори, предстои да бъде внесен в президентството, парламента и Министерския съвет.

В разпространена до медиите позиция държавният глава заявява, че българските граждани имат право да знаят в чий интерес работят институциите и дали някой чрез купуване на гласове, заплахи и рекет прониква в Народното събрание.

Президентът пита и коя е политическата сила и кой е лидерът, свързан с тези уродливи практики. Сред въпросите, зададени от Радев, е и дали са използвани държавни органи като бухалка над кметове и бизнеса за гласуване под строй и дали е бил впрегнат криминалният контингент за набиране на гласове?

БНР

✓ Гърция ще обвърже повишаването на минималната заплата с икономическия растеж

От 2028 г. минималната работна заплата на Гърция ще бъде индексирана спрямо ръста на БВП и потребителските цени като част от новите трудови правила, насочени към защита на доходите на домакинствата, заяви в каза в четвъртък премиерът Кириакос Мицотакис, предаде Ройтерс.

При трите международни спасителни програми по време на дълговата си криза от периода 2009-2018 г. Гърция премахна система, при която работодателите и синдикатите се споразумяха за минималната работна заплата и вместо това натовари правителството да определи заплатата, отваряйки пътя за поредица от съкращения на заплащането на труда, напомня агенцията.

Но тъй като гръцката икономика расте стабилно след излизането от кризата, дясноцентристкото правителство на Мицотакис повиши минималната месечна брутна заплата на четири пъти, откакто пое властта през 2019 г., като тя достигна 830 евро на месец.

Сега планира да приеме закони за обвързване на месечната минимална заплата с икономическия растеж и инфлацията след 2027 г. и да забрани намаляването на заплатите, посочи Мицотакис на заседание на кабинета, част от което беше излъчено по телевизията.

"Повече няма да е възможно минималните заплати да се намаляват, те само ще се увеличават. Това е гаранция, която ще бъде установена за първи път в Гърция", каза той.

Тъй като заплатите в Гърция все още изостават от средните за Европа на фона на нарастващите цени и жилищните разходи, Мицотакис повтори обещанието на правителството да повиши минималната заплата до 950 евро до 2027 г. Този стремеж е част от план за повишаване на средната месечна заплата до 1500 евро.

✓ Газът в Европа поевтинява към 40 евро/MWh след слабо търсене и смесени прогнози за времето

Цените на природния газ в Европа се понижиха в четвъртък за втори ден, тъй като търговците оценяват смесените прогнози за времето на фона на постоянно ниското търсене на синьото гориво.

Към 14.30 часа българско време фючърсите на нидерландския газов хъб TTF поевтиняват с 3,4% обратно към нивото от 40 евро за мегаватчас (MWh), след като по-рано тази седмица поскъпнаха за кратко до 10-месечни върхове около 43,70 евро/MWh.

Търговците на газ в Европа очакваха през тази зима да станат свидетели на последните ниски цени на синьото гориво, но през последните седмици стана ясно, че следващият отоплителен сезон може да бъде още по-лош.

Графика на газовите TTF фючъри (в евро за мегаватчас)

В началото на ноември се очаква меко време в Северозападна Европа, въпреки че някои прогнози сочат понижаване на температурите към средата на месеца. Това може да увеличи потреблението на синьото гориво, тъй като търсенето на газ за енергия може да се увеличи.

Индустриалното търсене, включително в Германия, остава относително слабо, докато геополитическите рискове в Близкия изток сякаш намаляха, потискайки и цените на петрола. Потреблението на енергия в Германия, най-голямата европейска икономика, е на път да спадне до най-ниското ниво от десетилетия насам. В същото време европейските газохранилища остават запълнени на повече от 95% въпреки скорошни известни тегления на синьо гориво от тях.

Въпреки това цените на газа в Европа остават относително висок, като търговците се фокусират върху редица рискове, включително потенциално избухване на по-мощни и всеобхватни военни действия в Близкия изток и по-силна конкуренция с други части на света за товари с втечен природен газ, които биха могли да направят по-голямо предизвикателство за доставките през следващата година. Изтичането на споразумението за транзит на руски газ през Украйна в края на годината също заплашва да повлияе на пазарния баланс.

Спирането на тези потоци може да доведе до това, че запасите от газ в Европа да спаднат в края на предстоящата зима до едва около 30%, в сравнение с нива над 50% в газохранилищата в края на последните две зими, посочи стратегът на Citigroup Inc. Антъни Юен, цитиран от Блумбърг.

Консенсусът в газовата индустрия е, че през март (в края на отоплителния сезон) газовите хранилища в Европа ще бъдат запълнени на 40-45% в сравнение с 58,5% през миналата зима, посочи според Ким Фустие, ръководител на европейските проучвания за нефт и газ в HSBC Holdings Plc.

Възможността за евентуално по-студена зима, заедно със закъсненията на проектите за втечен природен газ, точно когато конкуренцията за синьото гориво се засилва, подкопава увереността, че 2025 г. ще бъде предвестник на края на нестабилността на пазара.

Комбинацията от тези фактори "повиши рисковете, че перспективите за доставките на газ за Европа може да не са по-добри през 2025 г. в сравнение с 2024 г., като всъщност може да се окажат дори по-лоши", отбеляза Фустие.

Този сценарий вече започна да се отразява в цените за следващата година, като договорните цени за летния сезон 2025 г. доближиха тези за следващата зима (2025-2026 г.). А цената на застраховката срещу пикове или спадове все още се движи близо до най-високото ниво от началото на отоплителния сезон, което е знак, че инвеститорите залагат на по-нататъшно увеличение на цените.

В същото време Азия увеличава покупките на LNG, тъй като екстремните горещи вълни зачестяват, а най-големият вносител Китай добави капацитет за съхранение, засилвайки конкуренцията с Европа. Бразилия и Египет също увеличиха покупките на втечен природен газ, за да се справят с недостига на енергия.

Разбира се, някои анализатори не споделят опасенията, че това ще доведе до затегнат газов пазар следващото лято. "Очакваме по-голямото предлагане на втечен природен газ от САЩ по-специално да помогне за компенсиране на по-високите покупки в Азия и Близкия изток и да запази балансите донякъде в съответствие с това, което видяхме миналото лято", посочи Саманта Дарт, ръководител на анализаторския отдел за природен газ в Goldman Sachs Group.

✓ Бюджетният дефицит в края на септември е 2,829 млрд. лв.

Бюджетният дефицит на касова основа е в размер на 2,829 млрд. лева към края на месец септември 2024 г. съобщиха от Министерството на финансите. Данните, които са на база месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет, потвърждават предварителните данни и оценки, публикувани в края на миналия месец, които сочеха, че салдото по консолидираната фискална програма (КФП) ще бъде отрицателно в размер на 2,8 млрд. лева.

Така спрямо предходния месец, август, бюджетният дефицит у нас нараства с 1,1 млрд. лева. За сравнение към края на август дефицитът бе в размер на 1,681 млрд. лева.

В мотивите към законопроекта за държавния бюджет за настоящата година е заложен индикативен размер на дефицита по КФП за годината в размер на 6,2 млрд. лв. (3 на сто от прогнозния БВП в макрорамката на бюджета).

Дефицитът към края на септември се равнява на 1,4 процента от прогнозния брутен вътрешен продукт.

Приходите, помощите и даренията по КФП към септември 2024 г. са в размер на 52,031 млрд. лева или 69,1 процента от годишните разчети. Постъпленията нарастват с 4,377 млрд. лв. (9,2 процента) спрямо отчетените към септември 2023 г. Сравнени със същия период на 2023 г., данъчните приходи нарастват номинално с 4,917 млрд. лв. (13,2 на сто), неданъчните приходи намаляват с 1,365 млрд. лв. (15,9 на сто), а постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) са повече с 825,4 млн. лева.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на 42,291 млрд. лв., което представлява 73,0 процента от разчетените за годината, и формират 81,3 процента от общите постъпления по КФП за периода. Приходите в частта на преките данъци възлизат на 8,414 млрд. лв., което представлява 65,4 процента от разчета за 2024 г. и ръст от 1,012 млрд. лв. (13,7 процента) спрямо отчетените към септември 2023 г. Приходите от косвени данъци са в размер на 18,855 млрд. лв., което представлява 73,9 процента от предвидените в ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 2,403 млрд. лв. (14,6 процента) спрямо отчетените към септември 2023 г.

Постъпленията от други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1,810 млрд. лв. (в т. ч. 412,3 млн. лв. по бюджета на Фонд "Сигурност на електроенергийната система" при 802,8 млн. лв. към септември 2023 г.), което представлява 97,8 процента от годишния разчет и спад от 326,1 млн. лв. спрямо отчетените към септември 2023 г.

Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са в размер на 13,212 млрд. лв. или 74,5 процента от разчета за 2024 година и ръст от 1,828 млрд. лв. (16,1 процента) спрямо отчетените за същия период на 2023 година.

Неданъчните приходи са в размер на 7,218 млрд. лв., което представлява 70,4 процента от годишните разчети.

Приходите от помощи и дарения са в размер на 2,520 млрд. лева.

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към септември 2024 г. възлизат на 54,861 млрд. лв., което е 67,3 процента от годишните разчети. В отделните разходни показатели нарастване има основно при социалните разходи, вследствие на изплатените по-високи пенсии след влезлите в сила увеличения от юли 2023 г. и юли 2024 г., както и при разходите за персонал, след увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал и при други администрации със ЗДБРБ за 2023 г. и ЗДБРБ за 2024 г., и други.

Частта от вноската на България в бюджета на ЕС, изплатена към 30.09.2024 г. от централния бюджет, възлиза на 1,120 млрд. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС.

Размерът на фискалния резерв към 30.09.2024 г. е 14,838 млрд. лв., в т.ч. 13,401 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,436 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

✓ Финансовият министър на Саудитска Арабия: Държавният дълг е най-големият риск за глобалния растеж през 2025 г.

Държавният дълг е основна заплаха за пазарите в близко бъдеще, каза министърът на финансите на Саудитска Арабия Мохамед Ал-Джадаан по време на годишната инвестиционна конференция Future Investment Initiative в Рияд.

Той изрази особена загриженост за страните с по-ниски доходи, както и за „бързо нарастваща глобална фрагментация“.

„Мисля, че в световен мащаб сериозният проблем, който трябва да наблюдаваме, е този с държавния дълг, особено в страните с ниски доходи и нововъзникващите икономики, които нямат фискалните буфери, на които да се опрат в случай на смущения на пазара“, коментира Ал-Джадаан.

„Надяваме се, че между МВФ и Г-20 ще намерим решение и ще бъдем готови да подкрепим световната икономика в случай на сътресения в тази област. Но това е област, която като глобални лидери трябва да наблюдаваме, за да се уверим, че няма да ни изненада“, добави той.

Ал-Джадаан по-рано отбеляза значението на постигането на меко приземяване за икономиките, докато централните банки се опитват да управляват инфлацията.

„Дойдохме от Вашингтон преди два дни, след седмица, изпълнена със срещи в МВФ, Световната банка и Г-20. Мисля, че има ясно признание, че светът всъщност се оказва устойчив“, каза той. „И има много дискусии около управлението на мекото приземяване, което е много важно. Ключовото предизвикателство всъщност е държавният дълг и много дискусии през миналата седмица са с цел да се гарантира, че трите институции работят заедно, за да се опитат да намерят решение за държавния дълг, особено в страните с ниски доходи“, добави Ал-Джадаан.

Глобалният държавен дълг достигна рекордните 97 трилиона долара през 2023 г., което накара ООН да призове за спешни реформи за правителствата и финансовите системи по света.

Броят на африканските страни със съотношение дълг към БВП над 60% се е увеличил повече от четири пъти от 6 на 27 между 2013 г. и 2023 г., се казва в доклад на ООН от юни.

Изплащането на дълга също стана по-скъпо, удряйки по-интензивно нововъзникващите пазари и развиващите се страни.

„Мисля, че болезненият факт е, че страните с ниски доходи, много от тях, сега имат обслужване на дълга си, което всъщност е по-скъпо от тяхното здравеопазване, образование и действия в областта на климата, взети заедно“, коментира Ал-Джадаан.

„Това не е добре за света и трябва да сме сигурни, че ще намерим решение. Надяваме се, че ще го направим и ние работим колективно в световен мащаб, за да постигнем това решение“, добави той.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ Цветелина Пенкова: Европа вече мисли за Индустриална сделка, която да е част от Зеления пакт

България може да намери съмишленици по света за справедлив енергиен преход, смята българският евродепутат Цветелина Пенкова (Сид/БСП). Тя е част от официалната делегация на Европейския парламент на тазгодишната Конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по въпросите за изменението на климата (COP29), която ще се проведе в Баку от 11 до 22 ноември 2024 г. Пенкова бе избрана за зам.-председател на Комисията по промишленост, изследвания и енергетика в Европейския парламент (ЕП), за президент на Европейския енергиен форум и е вицепрезидент на Групата за подкрепа на ядрената енергетика в ЕП. Сред основните ѝ приоритети в последните години са адекватна енергийна политика с цел намаляване на сметките за домакинствата и индустрията и създаването на силна индустриална политика, която да върне производствата и конкурентоспособността на Европа. Решенията, които се взимат на тези конференции, би трябвало да са продукт на осъзнати национални политики, за които да се търси подкрепа от различни международни партньори. Ако знаем какво искаме да постигнем, можем да намерим съмишленици, които да ни подкрепят, каза Цветелина Пенкова за БТА. И дава конкретни примери. "Не само България разчита на собствени ресурси като въглищата за своята енергетика. Ако искаме да запазим благосъстоянието на заетите в Маришкия басейн, можем да търсим други държави, с които да иницираме политики за подпомагане и продължаване на работата на този сегмент от енергетиката. Въглищата са най-важното и разпространено изкопаемо гориво в Индия, което захранва 55% от енергийните нужди на страната. Населението на Индия е 17,78% от общото световно население. Ако успеем да обединим подобни държави, можем да настояваме за създаване на финансови инструменти, които подпомагат заетите в този сектор", каза Пенкова. Тя дава и друг пример - с Китай, който инвестира много в производството на възобновяеми източници като фотосоларни панели или вятърни генератори и постепенно намалява използването на въглищата. "Ако съумеем да създадем добри контакти между българските и китайските компании, можем да произвеждаме част от тези технологии в България. Полша е друг пример от нашите европейски партньори, които са силно зависими от енергията, произведена от въглища. В тази посока имаме много възможности да работим заедно относно рекултивацията на въгледобивните региони и гарантирането на дългосрочна заетост на експертите от сектора", посочи Пенкова.

Тя припомни, че в последната година на предния мандат на Европейския парламент е работила по Регламента за реиндустриализация на Европа, който предвижда именно инвестиции в заводи за подобни нови технологии.

"В настоящия мандат на европейските институции този план ще бъде доразвит и в момента се говори за създаване на конкретна Индустриална сделка, която да наследи и доразвие индустриалното крило на Зелената сделка. Основният ми приоритет в тази посока ще бъде да осигурим нужните ни инвестиции, за да постигнем това", каза българската евродепутатка.

Финансирането на прехода към чиста индустрия ще бъде и основната тема на тазгодишния глобален форум в Баку. "До този момент чрез регулациите на европейско ниво изведохме ясни критерии за това какво дефинираме като чиста енергия. Сега трябва да използваме тези източници на енергия, за да изградим работеща индустрия и икономика както в България, така и в ЕС. Подчертавам, че за тази цел ще се мобилизира значителен европейски ресурс, но не бива да пренебрегваме и необходимостта от публично-частни партньорства. Само ако използваме всички налични ресурси и дългосрочно привличаме нови инвестиции, можем да говорим за връщане на конкурентоспособността на европейската икономика", подчерта Пенкова.

Според нея на конференциите на ООН за климата се залага много на възобновяемите източници и се подценява ролята на ядрената енергетика. "Това е технология, която е вече добре развита в последните 60 години и може да осигури балансиране на енергийните ни системи. Проблемите с високите цени на електроенергията в нашата част на Европа идват от разликата между търсене и предлагане и липсата на свързаност между държавите. Казано просто, когато възобновяемите източници произвеждат през деня, ние нямаме нужда от тази енергия. А когато вечерта ние имаме нужда, те не могат да произвеждат. Затова ролята на ядрената енергетика, като базова и чиста мощност, е толкова важна", изтъкна Пенкова. Тя изрази задоволство, че на COP28 в Дубай през декември 2023 г. за първи път повече от 20 страни, сред които и България, подписаха декларация за утрояване производството на ядрената енергия. "Ако инвестираме в нея, ще си осигурим по-предвидими и ниски цени в дългосрочен план. Също така ще инвестираме и в технология, в която нашите компании са световни лидери и ще можем да развиваме нашите кадри и да създаваме високоплатени работни места в Европа. България вече е показала, че нашите ядрени инженери са сред най-уважаваните в света и се надявам, че българските политици ще разберат, че имаме крайна нужда от подобна национална политика", каза българската евродепутатка Цветелина Пенкова.

✓ Цените на петрола се покачват за трети пореден ден

Цените на петрола се повишават с повече от 1 долар за барел, тъй като геополитическото напрежение в Близкия изток се повиши след съобщенията, че Иран подготвя ответен удар срещу Израел от Ирак в бъдеще дни, предаде Ройтерс, цитирана от БТА.

Фючърсите на сорта Brent от Северно море, който е референтен за Европа, поскъпнаха с 1,41 долара или 2 на сто до 74,22 долара за барел в азиатската търговия.

Котировките на американския лек суров петрол нараснаха с 1,46 долара или 2,1 на сто, до 70,72 долара за барел.

Цените на суровината вървят нагоре за трети пореден ден, след като по-рано тази седмица се понижиха с повече от 6 на сто. За седмицата все още петролът поевтинява с около 1 на сто.

Според медийни публикации израелското разузнаване предполага, че Иран се готви да атакува Израел от иракска територия през следващите дни, вероятно преди президентските избори в САЩ на 5 ноември, допълва Ройтерс, позовавайки се на съобщение в платформата "Аксиос" (Axios).

Цените на петрола също бяха подкрепени от очакванията, че ОПЕК+ може да отложи планираното за декември увеличение на производството на петрол с месец или повече. Решение за забавяне на увеличението може да дойде още следващата седмица, посочиха източници пред Ройтерс.

3e-news.net

✓ България е 4-та в ЕС по съотношение на данъци и социални вноски към БВП през 2023 г.

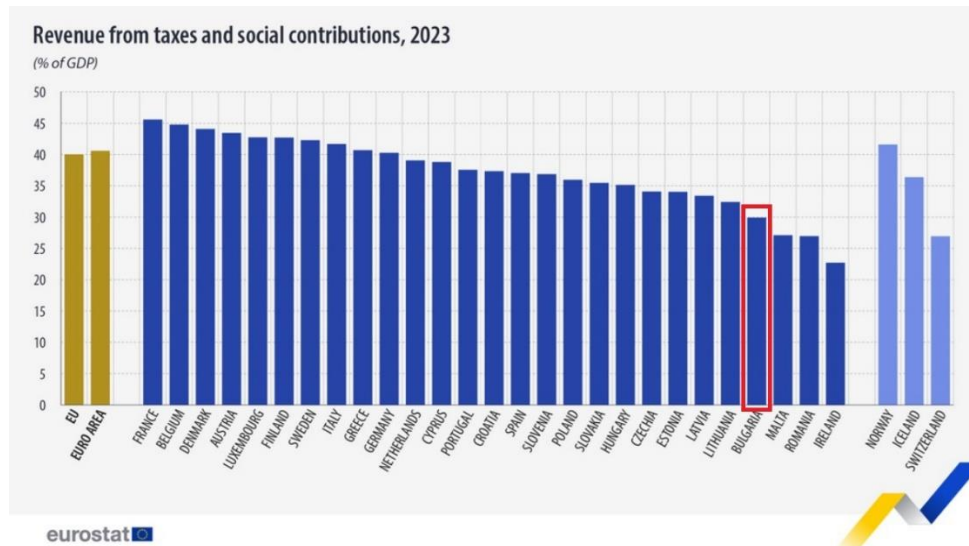
Сред членките на ЕС през миналата година България е заемала четвърто място по най-нисък дял на данъците и социалните вноски от икономическата продукция на съответната страна (БВП). В България данъците и нетните социални вноски са отговаряли на 29,9 на сто от родния БВП през 2023 г. През 2022 г. те са представлявали 31,1 на сто от българския БВП, съобщи днес европейската статистическа агенция Евростат.

В Европейския съюз общото съотношение на данъците и нетните социални вноски, изразено като процент от brutния вътрешен продукт (БВП), е възлизало на 40 на сто през 2023 г. Това е спад в сравнение с 2022 г., когато е било 40,7 на сто.

В еврозоната съотношението на данъчните приходи към БВП също е спаднало до 40,6 на сто през миналата година спрямо 41,4 на сто през 2022 г.

В номинално изражение през 2023 г. приходите от данъци и социални вноски са се увеличили с 308 милиарда евро в ЕС в сравнение с година по-рано и достигат 6,88 трилиона евро.

Данъчните плащания, в това число и социални вноски, представен като дял от БВП варира значително сред членките на ЕС през 2023 г. Най-голямо подобно съотношение през миналата година са регистрирали Франция (45,6 на сто), Белгия (44,8 на сто) и Дания (44,1 на сто), а най-малко Ирландия (22,7 на сто), Румъния (27 на сто) и Малта (27,1 на сто).

През 2023 г., в сравнение с 2022 г., съотношението данъци/БВП е нараснало в 11 страни от ЕС, като най-голямото увеличение се наблюдава в Кипър (от 35,9 на сто през 2022 г. до 38,8 на сто през 2023 г.) и Люксембург (от 40,2 на сто до 32,8 на сто). Намаление отбелязват 12 страни, като най-голям спад е отбелязан в Гърция (от 42,8 на сто през 2022 г. до 40,7 на сто през 2023 г.) и Франция (от 47,6 на сто през 2022 г. до 45,6 на сто през 2023 г.)

✓ Южна Европа изкушава технологичните гиганти да инвестират в центрове за данни, но цената на енергията е голямата въпросителна

Страните от Южна Европа като Италия, Испания и Гърция могат да видят удвояване на индустрията, свързана с работа на центрове за данни през следващото десетилетие. Въпреки от енергийна гледна точка електрозахранването и разрешителните режими остават ключови предизвикателства, смятат експерти от индустрията, цитирани от специализираното издание Montel. Нуждата от енергия за центрове за данни също така ще повлияе и на цените в южните страни и те ще се покачат допълнително заради нарастващото търсене.

„През следващите 10 години пазарният капацитет ще се удвои“ в Южна Европа, каза Лука Белтрамино, вицепрезидент на Италианската асоциация на центрове за данни (IDA).

Тъй като зоната е домакин на 20% от населението на континента, но пък само 10% от мощността на центрове за данни е ситуирана тук, то регионът има огромен потенциал за разширяване, смята той.

В Европа като цяло, включително Обединеното кралство, търсенето на мощност в центрове за данни се очаква да нарасне от 10 GW днес до 35 GW до 2030 г., се посочва в скорошен доклад на консултантската компания McKinsey.

Въпреки това остават значителни предизвикателства при „бързия достъп до енергия и тежката бюрокрация“, особено по отношение на Южна Европа, добави президентът на IDA Шериф Ризкала.

„Стимулиране на растежа“

Въпреки това „търсенето на потребителите, бизнеса и публичния сектор, съчетано с дигитализацията и новите бизнес модели, движи растежа“, добави той.

Данните потвърждават това, като индустрията на центровете за данни в Европа нараства с близо 20% на годишна база през първото тримесечие на 2024 г. Новият сектор се развива основно чрез четирите основни пазара на центрове за данни във Франкфурт, Лондон, Амстердам и Париж, сочат данните на Global Commercial Real Estate Services.

Въпреки това недостигът на доставки продължава в целия регион и намирането на нови локации за такива съоръжения става все по-трудно. Това пък принуждава индустрията да се насочи на юг към девствени територии, казаха анализатори.

През 2023 г. близо 2% от общото потребление на електроенергия в Италия е съставено от търсенето на центрове за данни, допълват от IDA. Очаква се този обем да се удвои до повече от 1,4 GW до 2028 г.

„Италия наваксва по отношение на цифровите инфраструктури в сравнение с градовете от FLAP - Франкфурт, Лондон, Амстердам и Париж. Те са считани за най-развитите в цифрово отношение места в Европа с най-голям брой инфраструктури на центрове за данни“, припомня Ризкала.

Въпреки това по-високите цени на електроенергията в Италия и липсата на политическа и фискална стабилност могат да ограничат инвестициите, контрира Франческо Саси, научен сътрудник в мозъчния тръст RIE.

Свързаността на енергийните мрежи

Осигуряването на свързаност с мрежата беше от решаващо значение в тази фаза, каза Валерио Усела, старши съветник в консултантската фирма Open Gate Italia. „Центровете за данни са едни от малкото сигурни консуматори на енергия постоянно и оформят търсенето...аа и те ще бъдат един от основните фактори за растеж през идните години“, добави Саси. „Присъствието на центрове за данни със сигурност ще се увеличи“ в Италия и Южна Европа, смята и енергийният консултант Серджо Хиралдо.

Гиганти като Microsoft и фонда BlackRock обявиха инициативи в тази посока.

Първият наскоро обяви планове за инвестиция в център за данни от 4,3 милиарда евро в Италия през следващите години, докато вторият се стремеше да закупи изведени от експлоатация електроцентрали от местната компания Enel за изграждане на такива единици, според съобщения в местната преса.

Извън Италия и в Гърция Microsoft вече обяви свои планове за изграждане на център за данни в южната ни съседка. Технологичният гигант Google също заяви своето намерение, че ще изгради свой data center в Гърция. Основната идея на големите корпорации е да използват максимално количество възобновяема енергия, за да намалят нарастващия си въглероден отпечатък. В надпреварата за търсене на нови полета за центрове за данни може да се включи и нашата страна, като предложи различни начини за доставка на електроенергия без вредни емисии – с ВЕИ и АЕЦ.

Ирландската столица Дъблин е своеобразен технологичен хъб за подобни центрове, но тяхната консумация на енергия вече надвишава тази на града. Заради това и местната власт е наложила забрана за създаване на нови центрове за данни, след като преносната инфраструктура започва да се задъхва. Това кара инвеститорите да погледнат към топлиите страни на юг в континента като поле за нови технологични инвестиции.

Новите центрове за данни ще консумират отново значителни количества енергия, а това ще се отрази и върху цените на свободния пазар. Масово технологичните компании разчитат на PPA дългосрочни договори за доставка на електроенергия и все повече се обръщат към ВЕИ производителите, които да доставят тази енергия. Нужно е и добро междусистемно свързване, за да може безпроблемно енергията да се придвижва от производителите към потребителите.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Възродената японска ядрена енергетика страда от липса на кадри

Тази седмица възобновяването на работата на атомната електроцентрала, която се намира най-близо до епицентъра на опустошителното земетресение в Япония през 2011 г., беше приветствано от правителството като важна стъпка към възстановяване на атомната енергия. Събитието също така напомни и за острия недостиг на квалифицирани кадри, който би забавил възстановяването.

Ядрената електроцентрала „Онагава“ не претърпя аварията, която се случи в АЕЦ „Фукушима Дайичи“, която се намира по-надолу по крайбрежието. Но нито една част от ядрената индустрия на страната не остана незасегната, след като общественото мнение се настрои срещу технологията, която генерираше около една четвърт от електроенергията в страната.

Впоследствие всички японски реактори бяха затворени. Повторното им пускане в експлоатация се оказва мъчителен процес, като понастоящем около 60% от наличните в търговската мрежа блокове все още са изключени. Прекъсването

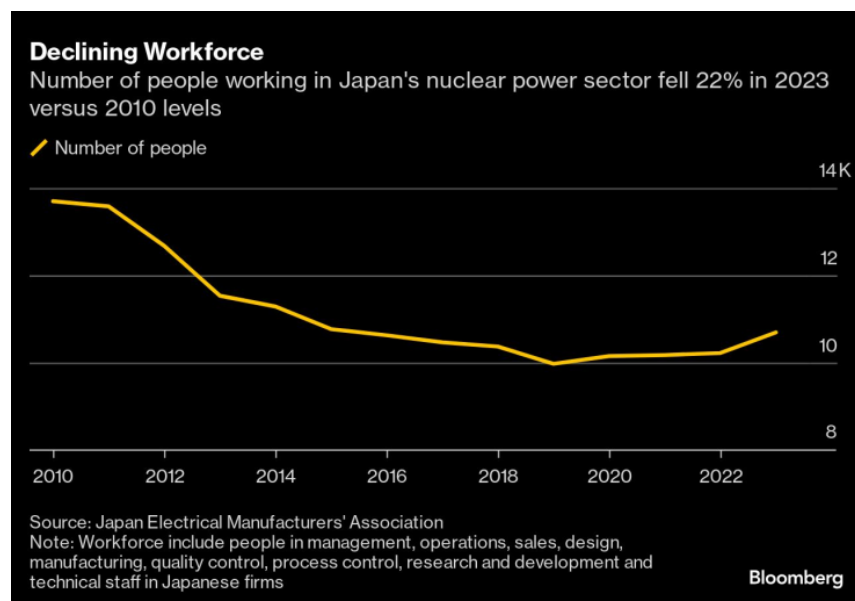
и бавното съживяване драстично влошиха проблема с недостига на специалисти, който се наблюдава в ядрената енергетика на страната.

В електроцентралата „Онагава“, разположена близо до малко рибарско пристанище в североизточна Япония, повече от една трета от служителите никога преди не са управлявали реактор, а са се упражнявали единствено на симулатори. Ядрената енергия е устойчив източник на електроенергия, който не отделя вредни емисии и преживява възраждане в световен мащаб, защото правителствата се обръщат към този източник, за да постигнат целите за декарбонизация, а технологичните компании търсят чиста енергия за бурното развитие на центровете за данни с изкуствен интелект. Недостигът на квалифицирани работници в Япония е заплаха за растежа на индустрията.

„Студентите бяха отблъснати от ядрените програми, а амбициозните мениджъри потърсиха други възможности“ след 2011 г., казва Марк Нелсън, основател и управляващ директор на Radiant Energy Group, консултантска компания, фокусирана върху прехода към по-чисти горива. Той каза, че ако Япония не може да разчита на атомна енергия, съществува риск да ограничи разработването и внедряването на изкуствен интелект в широк мащаб.

Между 33% и 58% от работещите в атомните електроцентрали, които се управляват от седем японски компании за комунални услуги, нямат предишен опит в експлоатацията им, да не говорим за справяне с извънредни ситуации, твърди местният вестник Asahi Shimbun в проучване, публикувано през март. Японската асоциация на производителите на електротехника заяви, че броят на хората, които работят в атомната енергетика в страната, е намалял с над една пета от 2010 г. до 2023 г.

С подобни проблеми се сблъскват и други държави. Франция и Обединеното кралство срещат трудности при наемането на инженери за планираните реактори. Тайван, който ще затвори последния си блок през следващата година, търси начини да задържи персонала от изведените от експлоатация централи, за да има резерв от кадри, ако островът реши да внедри реактори от следващо поколение в бъдеще.

Достъпната и надеждна електроенергия „е в основата на поминъка и стопанската дейност на хората“, заяви в изявление във вторник Масаказу Токура, председател на най-голямото бизнес лоби в Япония – Keidanren.

„Надяваме се, че „Онагава № 2“ ще допринесе за повишаване на енергийната независимост и постигане на въглеродна неутралност на Япония.“

Според Tohoku Electric Power Co., която управлява централата, в „Онагава“ 51 от общо 140 души технически персонал нямат предишен опит в работата с реактори.

Енергийната компания заяви, че е обучила неопитния персонал на симулатори, изпращала ги е да се учат в ТЕЦ, а също така е назначила опитни техници, които да им оказват подкрепа. Все пак Токура потвърди, че професионалният опит е „изключително важен“ и че работниците се нуждаят от познания от първа ръка за това как функционира един реактор, за да откриват проблеми.

Въпреки недостига на опитни кадри, Онагава и подобни на нея места ще се превърнат в тренировъчна база за следващото поколение японски служители в ядрената енергетика. Toshiba Energy Systems and Solutions Corp., която е

участвала в изграждането на реактора и е извършила необходимите дейности по безопасността за рестартирането, изпраща свои служители там.

„Опитът на място е по-различен от придобиването на умения лице в лице“, каза Юки Комукай, ръководител на групата в отдела за енергийни системи на компанията. „Изпращаме новите служители в Онагава, за да придобият опит от първа ръка.“

Броят на студентите, които се обучават в свързани с ядрената енергетика специалности в японските висши училища, намалява от пика през 1993 г., според Бялата книга на Японската комисия за атомна енергия, а спадът вероятно се засилва от застаряването на населението на страната.

За да насърчи желанието за професионална реализация в областта на ядрената енергетика, Японският атомен индустриален форум започна да организира панаири на труда в средата на първото десетилетие на XXI век, като през 2010 г. почти 2000 студенти посетиха събитията в Токио и Осака. Интересът към тях обаче рязко спадна след аварията във Фукушима и оттогава те привличат само 300-400 кандидати за работа.

Тъй като правителството и Keidanren настояват за възраждане на ядрената енергетика, има признаци, че все повече млади хора се интересуват от кариера в тази индустрия. Настроенията по отношение на ядрената енергетика се подобряват, казва Комукай от Toshiba.

Масато Сузуки, който изучава инженерство по ядрена безопасност в Токийския градски университет, беше един от участниците в тазгодишния панаир на труда JAIF в японската столица. Едва осемгодишен по време на аварията във Фукушима, той казва, че се интересува от ядрената енергия, откакто е прочел в учебник за това колко много Япония е разчитала на нея преди бедствието.

„Винаги съм смятал, че да не използваш нещо, което е помагало на Япония толкова дълго време, е загуба“, казва Сузуки. „Искам да работя в предприятие за производство на ядрена енергия и в бъдеще да стана ядрен инженер.“

✓ Защо инвеститорите, залагащи на къси позиции, не могат да се разберат помежду си

В последния епизод на сериала на HBO „Индустрия“ младата портфолио мениджърка Харпър Стърн обявява, че иска да стартира фонд, залагащ само на къси позиции. „Ще се справим с компаниите, които могат да заблудят пазара, да извършат измама или да се ангажират с неетични бизнес практики“, обяснява тя. „Ще открием лъжците, ще намерим уязвимите места - и следователно това, което е неправилно оценено - като използваме комбинация от съдебно счетоводство и корпоративен шпионаж.“

Бъдещият ѝ спонсор отговаря саркастично: „Ще бъдете популярни.“

Вярно е, че трейдърите, заемачи къси позиции, не са много харесвани. В Южна Корея те са "персона нон грата" от ноември 2023 г., когато финансовите регулатори наложиха забрана на тази практика, след като разкриха незаконна търговия от страна на чуждестранни фирми. Този месец те повдигнаха обвинение на BNP Paribas SA за предполагаемо нарушаване на правилата за къси позиции, според доклад на Bloomberg, добавяйки го към списъка на фирмите, които се разследват. (BNP Paribas отказа да коментира пред репортер на Bloomberg News).

Това се случва няколко месеца след като американските власти повдигнаха граждански и наказателни обвинения срещу Андрю Лефт от Citron Research за публикуване на неверни и подвеждащи твърдения относно препоръките му за къси продажби. (Той не се признава за виновен.) Пренебрежението на Комисията по ценните книжа и борсите към Лефт е очевидно в нейната жалба: езикът му е „подплатен с надута реторика“; той се е хвалел пред колегите си, че може да „унищожи“ или „убие“ компании; действал е „безразсъдно“.

Макар че обвиненията не се отнасят толкова до самото заемане на къси позиции, колкото до използваните от него тактики, агресивният характер на много инвеститори в къси позиции поставя мишена на гърба им. „Докато не стигнем до момента, в който много хора загубят много пари и видят, че рисковете са реални, ще бъдем определено непопулярни“, казва Карсън Блок, колега на инвеститора, пред New York Times.

Но не само залагането срещу повишаването на цените ги прави непопулярни. В една индустрия, която цени доверието (все пак коренът на думата „кредит“ е латинската дума за „вярвам“), тези инвеститори вървят срещу течението. Те гледат на всичко и на всички с подозрение. Това може да ги превърне в чудаци и изгнаници. Фрейзър Перинг, един от инвеститорите в къси позиции, участвали в разкриването на измамата Wirecard AG, описва себе си като „човек, който вижда света по различен начин“. Карсън Блок казва, че му харесва „да се подиграва с хората“. Фахми Куадир, която участва в документалния филм на Netflix „Мръсни пари“, обсъждайки късата си позиция във Valeant Pharmaceuticals, смята, че „всички трейдъри, залагащи на къси позиции, са аутсайдери“.

Въпреки че не е професионален трейдър на къси позиции, Хари Маркополос, следователят, който разкрива измамата на Бърнард Мадоф, споделя много от същите черти. „За него нечестността и глупостта са навсякъде“, казва за него

Малкълм Гладуел в книгата си „Разговори с непознати“. „Ако всички на Уолстрийт се държаха като Хари Маркополос,“ продължава той, „на Уолстрийт нямаше да има измами - но въздухът щеше да е толкова гъст от подозрения и параноя, че нямаше да има и Уолстрийт.“

Това подозрение прави инвеститорите в къси позиции недоверчиви дори един към друг. Джон Хемптън от австралийския хедж фонд Bronte Capital Management пише, че след като се е срещнал няколко пъти с Андрю Лефт, е „решил да го избягва след това“. Роди Бойд, разследващ журналист, който е получил финансиране от инвеститори в къси позиции, нарича Фрейзър Перинг „шарлатанин от първа степен“. Впоследствие между Бойд и други трейдъри избухват битки.

Сега се стига до напрежение между две изгряващи имена в общността на късите позиции. В средата на октомври Едуин Дорси, автор на бюлетина Bear Cave, обвини Нейт Андерсън от Hindenburg Research, че не е признал правилно работата му. „Познавам Нейт Андерсън, вечерял съм с него“, започва той. И все пак изглежда, че трейдърите, залагащи на къси позиции, никога не могат да се разберат. Андерсън отговори в Twitter/X, опровергавайки обвиненията, преди Дорси да последва публикация, в която твърди, че има заговор между Hindenburg и Wall Street Journal.

Част от аргументите се основават на начина, по който тези инвеститори печелят парите си. Много от тях, включително Hindenburg, разполагат със собствен капитал, често заедно с тихи партньори. Едуин Дорси не залага срещу компаниите, които изтъква, като вместо това печели пари от абонаменти за своя бюлетин.

Същността на проблема обаче е, че трейдърите в къси позиции не са по-склонни да се доверяват един на друг, отколкото на корпоративните ръководители. Нейт Андерсън признава, че това не е идеално. „Това е малка индустрия, която вече е изправена пред много противоречия поради факта, че ние основно се борим с престъпници с бели якички, за да си изкарваме прехраната“.

Инвеститорите, залагащи на къси позиции, се оплакват, че никой не ги харесва, но когато става въпрос за популярност, те едва ли си помагат сами.

Капитал

✓ Ще изяде ли политиката икономиката: без правителство рисковете за ключови сектори се множат

Изборите минаха и вече сме в етапа с маргаритката: "Ще има ли ново правителство или няма да има." Дотам е стигнала предвидимостта за управлението на държавата, поставяна като един най-важните фактори за решенията на инвеститорите. За отговора ще трябва да почакаат и те, но не това е най-важното. Така или иначе [правителство винаги има](#) - служебното е точно с тази цел, а ново не означава непременно различно. Същинският въпрос е може ли да бъде съставено мнозинство в парламента, което ще е в състояние реално да промени нещо, тоест да премахне или поне да разхлаби някои от брънките в корупционната верига, стегнала всички власти в юмрук.

Начинът, по който протече предизборната кампания, а след това и гласуването, ще е показателен фон на предстоящите преговори за кабинет. Както в коментарите веднага след вота, така и в следващите седмици вариантите за него ще се свеждат до един с две разновидности - сформирани около победилата ГЕРБ с голямата неизвестна за участието на "Новото начало" на Делян Пеевски в него. В последните дни две от формациите - "Продължаваме промяната - Демократична България", а преди това и [ДПС на Доган](#), призоваха за вид "санитарен кордон" още в самото начало на новия парламент, с който да се пресече влиянието на Пеевски в законодателната дейност, а оттам и управлението на държавата. Той им отвърна в неговия си стил, че няма да стане. Със сигурност изолирането му ще изисква политическо мъжество - най-вече от ГЕРБ и Борисов, но едва когато загадката с правителството се разреши, ще стане ясно има ли място и за някаква рационална степен на оптимизъм, че може да се направи крачка за излизане от познатия порочен кръг на властта.

Задачите, които трябва да се решават, са едни и същи повече от десетилетие и цената за отлагането им става все по-висока за всички. Освен че записват в нея и увеличения дял на антидемократичните сили в парламента, честите избори станаха удобен инструмент отлагането да продължи, но без отговорност, каквато възможност предоставят служебните кабинети. Този политически застой обаче носи все повече рискове, включително за икономиката, която все още е в процес на догонване. БВП на човек от населението по стандарт на покупателна способност расте всяка година и достига 64% от средното в ЕС през 2023 г., но все още е най-нисък в блока. Това означава, че страната се нуждае от стабилна среда за правене на бизнес, която стимулиращи мерки за привличане на повече инвестиции да надграждат.

Прогнозите на институциите, които следят България, засега са за малко по-висок ръст на икономиката през 2025 г. в сравнение с тази година. Но всичко това може да се промени много бързо. И то към по-зле.

Публичните финанси

Първият риск е свързан с публичните финанси. В последните три години се изредиха шест служебни правителства и два редовни кабинета с кратък живот. Последниците от всичко това са популистки увеличения на разходите на държавата и бягане от каквито и да е реформи в публичните системи. В своята Бяла книга, която анализира как може да се отключи растежът на българската икономика след изборите, от Института за пазарна икономика посочват, че един от фундаментите за това са разумните държавни финанси.

След ковид пандемията обаче се наложи като норма бюджетът да е с дефицит, макар и в рамките на позволените 3% от БВП, а разходите на държавата да растат и вече достигат до 40% от БВП. Досега инфлацията помагаше приходите да растат механично, но със стихването ѝ ще става все по трудно да се намират средства, за да се финансират вече вкопаните очаквания за перманентни покачвания на пенсии, заплати и въобще на всевъзможни държавни подаръци за конкретни групи или сектори на икономиката.

"Средносрочната фискална рамка и поетите ангажменти дават тревожни сигнали за неконтролируемо покачване на държавните разходи и поддържането на високо ниво на бюджетен дефицит", посочват от ИПИ. За подобен риск, и то още в Бюджет 2025, преди изборите намекна и служебният финансов министър Людмила Петкова. Накратко - очакванията са догодина постъпленията в бюджета да са с 6.2 млрд. лв. (или 7.7%) повече спрямо тази година, докато прогнозата за разходите е те да се увеличат с 18.1 млрд. лв., или 18.2% нагоре. Основният ръст идва от разходи, които трудно могат да се свият изведнъж, защото са за пенсии, заплати и издръжка. Ако не се вземат мерки обаче, рискът е страната да изпадне в процедура по свръхдефицит.

Заявката на Петкова е да изготви бюджет догодина с 3% от БВП дефицит, и то без да се пипат основните ставки на ДДС, данък печалба и подоходния данък. Това вероятно ще е за сметка на въвеждането на нови данъци като например еднократно облагане на свръхпечалбите на банковия сектор, нов акциз върху вредните храни, данък върху доходите на работещите пенсионери и замразяване на някои разходи. Подобни мерки, в комбинация с избутване на плащания към 2026 г., временно може и да решат задачата, но това няма да е устойчиво. Т.е. дебатът за увеличение на данъци и/или осигуровки скоро отново ще е на масата.

И това е вторият риск - България да загуби и предимството на сравнително опростената и конкурентна откъм ставки данъчно-осигурителна система. "Данъчното облагане трябва да насърчава предприемачеството, инвестициите и заетостта. В структурно отношение това предполага запазване на ниските данъчни ставки върху печалбите и доходите", посочват от ИПИ. Според тях идеите за увеличение на размера на вноските за социално или здравно осигуряване допълнително ще влоши конкурентоспособността на икономиката. В момента тя не е особено привлекателна и за инвеститорите - през последните няколко години преките инвестиции стоят на нива от около 3-4% от БВП. Показателят бруто капиталобразуване в основен капитал (около 17% от БВП) пък е няколко пункта под средното ниво (22%) в ЕС за периода 2021-2023 г. През последните няколко години България винаги е сред последните 5 държави по ниво на този показател. Политическата криза също не помага - ако не знаеш в каква посока ще поема управлението на страната след няколко месеца, трудно ще вземеш решение за нови инвестиции и разрастване на бизнеса си.

В допълнение официалните ставки трябва да се гледат в комбинация и със "скрития" данък - корупция. За един чужд инвеститор като крайно е важен общия разход да прави бизнес и дори и на хартия да има 10% плоска ставка върху печалбата, ако в добавка има още (поне) толкова неформално, това си влиза в калкулациите и в решението дали да дойде точно в България. При често сменящите се служебни правителства очевидно дори да има воля за мерки срещу корупцията, те са по-неефективни. А отделно и когато имаме временно назначени на ключови постове лица, изкушението да капитализират властта се засилва.

Дискусията за приемане на Бюджет 2025 ще е важна и по още една причина - еврото. Очакванията са страната да изпълни критерия за ценова стабилност в близките месеци, въпросът е дали тогава ще е достатъчно убедителна пред Брюксел, че и държавните ѝ финанси са под контрол. Не случайно управителят на БНБ Димитър Радев призова за "спешно дисциплиниране на бюджета и като процес, и като съдържание". Според него бюджетът за следващата година ще бъде индикатор дали вървим в правилната посока по отношение на еврозоната. Вероятно няма да го каже официално, но Брюксел трудно ще отворят вратата за еврозоната на страна, която е в политическа криза и няма нормално правителство, с което да си говори. Ново отлагане за неопределено време на членството на страната в паричния съюз обаче може да ѝ струва и кредитния рейтинг. В своите доклади за България международните агенции редовно отбелязват този сценарий като един от факторите, които може да доведат до понижаване на оценките им за страната. А това, при равни други условия, означава и по-висока цена за финансиране на бизнеса и на държавата.

Без растяща икономика, с нереструрирани и недофинансирани публични системи и без перспектива накъде поема България - към Европа или Евразия, страната ще започне да губи и работна сила. И сега прогнозата на НСИ за населението предвижда спад до 2035 г. с още над 640 хил. души, като с близо 420 хиляди ще бъде свиването във възрастовата група от 15 до 64 години, посочват от ИПИ. Ако към тези числа се добавят още, потенциалът за растеж ще се свие още повече, а натискът върху пенсионната, здравната, социалната система ще се увеличи.

Наскоро в свой доклад Съвета за икономически анализи към правителството оцени, че негативният ефект на демографията върху растежа на БВП след 2009 г. е около 0.9 процентни пункта и с влошаващите се тенденции той може да се засили. Преодоляването на демографските проблеми обаче е от онези неща, за които няма бързи крѝпки и са нужни години на ясни и последователни политики. Насред непрестанното политическо боричкане обаче тази тематика рядко се изкачва високо в дневния ред, а и служебните правителства трудно могат да лансират някаква дългосрочна програма. За да е успешна тя, е нужен хоризонт и консенсус поне за общата посока, а не всяка следваща итерация на кабинет да поема в нова посока.

Въпросът сега е дали депутатите ще се включат в новия парламент със съзнанието, че носят отговорност, или дебатът в зала отново ще е с популистко намигване към осмите поред избори следващата пролет. Данните и прогнозите в момента не вещаят надвиснал икономически апокалипсис догодина, нито някаква глобална буря, която драматично да разклати лодката на българската икономика. Затова и би било още по-куриозно, ако политиките успеят да я потопят в тихи води.

Инфраструктурата

"Да бъдем честни. В последните две години сме говорили с трима български министри на транспорта и не знаеш дали това, което ти казват, ще е валидно за следващия." Това беше мнението в румънското транспортно министерство, което "Капитал" посети, за да разбере как се планира и строи инфраструктурата в съседната държава и връзките с България.

Това не е изолиран случай. Това е ситуацията във всяка съседна държава. В никоя от столиците наоколо хората вече не могат дори да проследят какво се случва в българската политика, камо ли да разберат какви са плановете на държавата за следващите 3, 5, 10 години. Български дипломат в съседна държава наскоро разказа неофициално, че го е срам от срещите с правителството там, защото "не мога да им отговоря нищо конкретно на въпросите, които задават". С две думи, София мълчи.

Това се дължи на два сериозни недостатъка от времето на Борисов. Тогава цялото планиране и изпълнение беше взето на ръчен режим и се решаваше от малък кръг хора. Ето защо в момента нещата продължават, както са заложени тогава, без никой нищо да е променил. И вторият е, че никой по веригата не смее да пуска големи поръчки, защото знае, че те трябва да имат политическа протекция и го е страх от прокуратурата.

Това означава, че цялата система на планиране на големи проекти е блокирана - заради огромната корупция и липсата на капацитет. Ситуацията наоколо обаче се промени драматично: НАТО иска свързаност юг - север, Румъния строи с огромни темпове, Сърбия също, влаковете станаха сериозен приоритет. България се озърта, неспособна да завърши нито един коридор от Гърция до Румъния, неспособна да даде големи поръчки, а още по-неспособна да ги надзирава и доведе до бърз и ефективен край. Това може да продължи само известно време по инерция.

В най-добрия случай резултатът ще бъде ужасно забавяне във всяко отношение при свързаността и изтичането на капацитет навън - българските компании вече отиват към Румъния. В най-лошия България е заплашена от дълготрайна изолация в новите транспортни коридори и връзки.

Енергетиката

Секторът е един от най-потърпевшите от политическия популизъм през последните години, а въпросът с бъдещето на комплекса "Марица-изток" редовно става повод за скандали в парламента, партийни нападки и протести. Решенията обаче липсват. Има само обещания към хилядите заети в мините и ТЕЦ-овете, на които се гледа само като на електорат.

Държавата продължава да отпуска спешни финансови пакети на "Мини Марица изток" за заплатите на миньорите
Фотограф : Цветелина Белутова

Същинският въпрос за конкурентоспособността на енергетиката на България напълно отсъства от политическите дискусии, като всичко е сведено до "тези искат да затворят въглищните централи". Истината, записана в нормативните документи и Плана за възстановяване, е, че изискване за спирането на ТЕЦ-овете няма, дори напротив - казва се, че те могат да работят до 2038 г. Проблемът е, че дори още днес "Мини Марица-изток" и ТЕЦ "Марица-изток" не могат да функционират при пазарни условия и имат нужда от държавни субсидии. Точно затова е важно каква енергийна

стратегия ще следва държавата. Но заради липсата на ясно мнозинство в парламента и стабилно правителство сме на етап, в който дори няма стратегия, която да се следва.

Вместо това политическите решения се изчерпват с отпускането на още и още милиони към закъсалите дружества, с които сегашното им състояние да се поддържа поне до следващите избори. И само фактът, че такива има сравнително често, помага този порочен кръг да се завърта. Най-показателно е, че през последните месеци се налага държавата да отпуска спешни финансови пакети на "Мини Марица-изток", за да се платят заплатите на миньорите - просто приходите на дружеството не стигат дори за това.

Рискът от всичко това е България да загуби конкурентното си предимство в този сектор, а хилядите работници във въглищните региони да останат без алтернатива, докато новите инвеститори заобикалят страната.

Това ще бъде изключителен пропуск за развитието на страната, тъй като именно енергетиката е един от най-развиващите се отрасли през последните години, които привличат милиардни инвестиции. Ако към това прибавим и милиардите по плана за възстановяване и европрограмите, пропуснатите ползи стават наистина осезаеми.

✓ Компаниите в Югоизточна Европа: приходите се свиват с 11%

След година на рекордни ръстове през 2023 г. бизнесът на най-големите компании в Югоизточна Европа се връща до по-нормални нива. Приходите на водещите 100 дружества са намалели до 198.4 млрд. евро в сравнение с 223.9 млрд. евро, отчетени от корпоративните лидери в региона за предходната година. Печалбите обаче растат леко - до 10.5 млрд. евро, спрямо 10.3 млрд. евро, записани от лидерската стотица за 2022 г. Това показват данните от [годишната класация SEE TOP 100, изготвяна от SeeNews](#).

За трета поредна година начело на подреждането е румънският гигант в добива на петрол и газ OMV Petrom, въпреки че оборотът му се е свил почти наполовина - с близо 42% до 7.7 млрд. евро. Още по-осезаемо е понижението на печалбата - с почти 62% до 792.8 млрд. евро.

Секторът на горивата остава и с най-голям дял в класацията на водещите 100 компании в Югоизточна Европа, макар и сумарно приходите на представителите му в челната стотица да спадат с около 20% през 2023 г. след бумтящото представяне от 2022 г., задвижено от избухването на енергийните цени.

Инфлацията продължава и през 2023 г. да подкрепя представянето на търговците както на дребно, така и на едро, за което допринася и изпреварващият поскъпването ръст на доходите. А стабилното търсене на суровини движи нагоре и продажбите на представителите на сектор металургия, отчитат от SeeNews.

Като цяло обаче близо половината от водещите 100 дружества в региона записват по-скромни приходи за 2023 г. [в сравнение с 2022 г.](#), а 13 приключват годината на загуба.

По-умерената година си личи и по това, че за първи път от пандемичната 2020 г. прагът за влизане в топ 100 е намалал - приходите на компанията, заела последното място в подреждането за предходната година, биха я наредили на 89-а позиция в тазгодишното издание, отбелязват авторите на класацията.

SEE TOP 100 обхваща нефинансови предприятия от Босна и Херцеговина, България, Молдова, Румъния, Северна Македония, Словения, Сърбия и Хърватия (както и от Албания и Черна гора, които нямат представител в топ 100). Основният критерий при подреждането са приходите им на индивидуална база за изминалата финансова година. Данните се събират от национални търговски регистри, капиталови пазари, правителствени и корпоративни интернет страници, секторни регулатори, местни доставчици на бизнес информация, както и от самите компании.

Българското участие

След като миналата година българският корпоративен шампион - медодобивният комбинат "Аурубис" в Пирдоп, остана на крачка от челната десетка за региона, в тазгодишното подреждане сред топ 10 за Югоизточна Европа отново има българско дружество. С приходите си от 4.4 млрд. евро рафинерията "Лукойл Нефтохим Бургас" се изстрелва от 83-а до 7-ма позиция. Скокът се дължи на това, че след като в продължение на три години работеше на ишлема и отчиташе само приход от такса за преработка, през 2023 г. компанията върна стария си модел на дейност и в резултат на това оборотът скочи с близо 300%.

В лидерската десетка за региона и тази година най-осезаемо е присъствието на представители на секторите горива и енергетика, които заемат седем от позициите в челото на класацията. Групата се допълва от румънския автомобилен производител Dacia, който се нарежда на трето място, и от двата румънски търговеца на германската група Schwarz - Lidl Discount и Kaufland Romania.

С дейност в сферата на горивата и енергетиката са и седем от общо 11-те компании от България, които попадат сред топ 100 най-големи дружества в региона за 2023 г. Броят им е с три по-малко спрямо година по-рано, като в сравнение с миналогодишното издание на класацията извън челната стотица остават държавният ТЕЦ "Марица-изток 2",

търговците с енергия и газ "Акспо България" и "МЕТ енерджи трейдинг България" и производителят на слънчогледово масло "Олива". За първи път след пандемията сред стоте регионални корпоративни шампиони обаче се завръща петролният дистрибутор "Сакса" (83-о място), който за последно беше част от топ 100 през 2020 г.

С изключение на бургаската рафинерия останалите български представители от секторите на горива и енергетика в SEE TOP 100 отчитат свиване на приходите си през 2023 г. По-скромно спрямо година по-рано е и представянето на "Аурубис", където оборотът е намалял с близо 13% до 3.7 млрд. евро, но въпреки това дружеството запазва 11-ата си позиция от предишното издание на класацията. Така единствените растящи сред 11-те български компании в регионалния топ 100 са производителят на стъкло "БиЕй глас България" (50) и ритейлърите "Кауфланд България" (63) и "Лидл България" (70).

[Cross.bg](https://cross.bg)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва

- Тема: Равносметката след изборите.; Гост - Заместник-председателят на ЦИК Росица Матева за нарушенията, проблемите и честността на вота.
- Тема: Новата политическа реалност - какво ще роди 51-ят парламент? ; Коментар на проф.Антоний Тодоров и Нидал Алгафари.
- Тема: Да оцелееш във водния ад: наша сънародничка във Валенсия разказва за преживяното.
- Тема: Учителите като будители и вдъхновители - за предимствата на опита и на младостта. В празничния 1-ви ноември; Гостуват директорът на столичното 51-во училище Асен Александров и учителят по изобразително изкуство Йоана Ангелова.

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Може ли ВСС, който е с изтекъл срок, да избере Гл. прокурор; Гост - Мариян Маринов
- Нова телевизия, „Здравей България"

-

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Министърът на транспорта Красимира Стоянова: Държавата може да плаща на частен влак, за да ни вози до морето

в. Труд - Тротинетките на прицел при акция "Зима" на КАТ

в. Телеграф - Искат 5 бона за левчето на Тато

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Десислава Радева показва на политик че добра кауза може да ги обедини - събра ги за даровити бедни деца

в. 24 часа - Цена на депутатското кресло се вдигна до 9332 гласа

в. Труд - Официалните резултати будят въпроси за честността на вота

в. Труд - Доближаваме заплатите в Германия със 7 евро

в. Телеграф - Всяка трета бюлетина пусната от машина

в. Телеграф - Таксито скача заради застраховка тесла

Водещи интервюта

в. Труд - Тодор Галунов: Ако няма кабинет, това ще доведе до роене на още радикални формации

в. Телеграф - Доц. Владислав Миланов: Грамотният човек знае как да подреди света

Водещи анализи

в. 24 часа - Има ли смисъл от висше? Да, ако искате двойно по-висока заплата

в. Труд - Оспорване на изборни резултати

в. Телеграф - Надежди Говежди

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да

намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълнен архив.